DOMSTOLENS DOM (tredje afdeling)
4. juli 1985 *

I sag 233/83

P. Agostini m.fl., tjenestemænd ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, bistået og repræsenteret af advokat Jean-Noël Louis, rue Langeveld 51, boîte postale 16, 1180 Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Nicolas Decker, advokat med møderet for Luxembourgs Cour d'appel, 16, avenue Marie-Thérèse, boîte postale 335, Luxembourg,

sagsøgere,

mod

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved Dimitrios Gouloussis, Kommissionens juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af advokat Claude Verbraeken, avenue Louise 341, 1050 Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos M. Beschel, Kommissionens juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation på grund af ulovlighed

— af de lønsedler, sagsøgte udstedte for december 1982, for så vidt som de indeholder udregning af den lønefterbetaling, som blev foretaget i medfør af Rådet for De europæiske Fællesskabers forordning nr. 3139/82 af 22. november 1982, uden at denne efterbetaling var forhøjet med renter som erstatning for det formuetab, der var påført sagsøgerne, og

— om fornødent af den udtrykkelige eller stiltiende afvisning af de af sagsøgerne indgivne klager i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2;

samt angående påstande om, at

— sagsøgte tilpligtes at erstatte sagsøgerne det påførte formuetab, idet Domstolen fastsætter rentebeløbet, der bør opgøres efter den sædvanligvis anvendte sats, beregnet af de enkeltvis forfaldne efterbetalinger og til betaling sker;

* Processprog: Fransk.

— sagsøgte i henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, tilpligtes at afholde samtlige sagens omkostninger samt, jfr. procesreglementets artikel 73, litra b), at godtgøre de nødvendige udgifter, som parterne har afholdt med henblik på sagens behandling, især rejse- og opholdsudgifter samt salær til advokat,

har

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af afdelingsformanden C. Kakouris, dommerne U. Everling og Y. Galmot,

generaladvokat: G. F. Mancini
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl,

efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 31. januar 1985,

afsagt følgende

DOM

(Sagsfremstillingen udelades)

Præmisser

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justitskontor den 13. oktober 1983, har P. Agostini og andre tjenestemænd ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber anlagt sag, hvorunder de har påstået annullation af deres lønsedler for december 1982, der indeholdt udregning af den lønefterbetaling, som skete i medfør af Rådet for De europæiske Fællesskabers forordning nr. 3139/82 af 22. november 1982 (EFT L 331 af 26.11.1982, s. 1), og om fornødent af den udtrykkelige eller stiltiende afvisning af sagsøgernes klager indgivet i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2. Påstanden om annullation er begrundet med, at lønefterbetalingerne for perioden fra 1. juli 1980 — trods den i mellemtiden indtrådte forringelse af købekraften — ikke var forhøjet med renter, som sagsøgerne kræver opgjort og udbetalt efter den sædvanligvis anvendte sats. Endvidere påstås Kommissionen tilpligtet at betale erstatning som følge af forringelsen af købekraften.

2 Den 20. januar 1981 vedtog Rådet på grundlag af Kommissionens forslag af 9. december 1980 forordning nr. 187/81 (EFT L 21 af 24.1.1981, s. 18) om tilpasning af vederlag og pensioner til tjenestemænd og øvrige ansatte i De europæiske Fællesskaber samt om justeringskoefficienterne for disse vederlag og pensioner.

3 Under henvisning til denne forordning vedtog Rådet den 10. februar 1981 forordning nr. 397/81 (EFT L 46 af 19.2.1981, s. 1) om fastsættelse af løntabeller samt af øvrige lønelementer.

4 Den 16. marts 1981 anlagde Kommissionen sag med påstand om annullation af forordning nr. 187/81 samt af artiklerne 1, afsnit a), 2, afsnit a), 2, afsnit b), og artikel 11, 1. afsnit, i forordning nr. 397/81.

5 Ved dom af 6. oktober 1982 (Kommissionen mod Rådet, 59/81, Sml. s. 3329) annullerede Domstolen forordning nr. 187/81 samt de ovennævnte bestemmelser i forordning nr. 397/81.

6 Med henblik på at opfylde dommen vedtog Rådet på grundlag af Kommissionens forslag af 29. oktober 1982 forordning nr. 3139/82 af 22. november 1982.

7 I sin egenskab af ansættelsesmyndighed opgjorde og udbetalte Kommissionen derefter lønefterbetalingerne i medfør af forordningen.

8 Hver enkelt af sagsøgerne indgav derefter en enslydende klage i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2, med krav om at der blev taget hensyn til forringelsen af købekraften igennem den periode, der omfattes af efterbetalingerne i medfør af Rådets forordning nr. 3139/82; sagsøgerne krævede endvidere morarenter, som efter deres opfattelse skulle være betalt sammen med de skete lønefterbetalinger.

9 Efter at klagerne var blevet afvist udtrykkeligt eller stiltiende, anlagde sagsøgerne denne sag.

Formaliteten

10 Kommissionen har nedlagt følgende påstande om afvisning af sagen.

Lønsedlerne

11 Kommissionen har påstået sagen afvist, eftersom de lønsedler, der anfægtes, ikke er udtryk for nogen afgørelse, men alene udgør simple foranstaltninger til gennemførelse af Rådets forordning nr. 3139/82.

12 Sagsøgerne har i første række anført, at de ikke i medfør af lønsedlerne er blevet stillet, som de ville have været, dersom det vederlag, der tilkommer dem, var blevet betalt rettidigt; lønsedlerne indebærer derfor afgørelser, der indeholder et klagepunkt i forhold til sagsøgerne, og kan følgelig gøres til genstand for et søgsmål i medfør af tjenestemandsvedtægtens artikel 91. Sagsøgerne har anført, at det fremgår af Domstolens praksis, jfr. dommen af 21. februar 1974 (R. Kortner, 15-33/73, Sml. s. 177), at et søgsmål med påstand om annullation af lønsedler kan antages til påkendelse i realiteten.

13 Det bemærkes, at Domstolen adskillige gange, senest i dommen af 19. januar 1984 (Andersen m.fl. mod Parlamentet, 262/80, Sml. s. 195), har fastslået, at lønsedlen kan betragtes som en retsakt, der indeholder et klagepunkt, hvorfor den kan gøres til genstand for et søgsmål, og at det i denne henseende er uden betydning, at den pågældende institution blot handler i overensstemmelse med gældende forordninger. Kommissionens afvisningspåstand kan herefter ikke tages til følge.

Antagelse til realitetsbehandling af erstatningspåstanden

14 Kommissionen har anført, at formålet med den anden påstand under sagen — nemlig påstanden om erstatning under anbringende af, at Rådets forordning nr. 3139/82 er ulovlig — i virkeligheden er at opnå, at forordningen annulleres, samt at sagsøgerne, som ikke umiddelbart har anfægtet forordningen, ikke kan benytte et erstatningssøgsmål til at opnå det samme resultat, som hvis de havde anlagt et annullationssøgsmål, der måtte være afvist.

15 Sagsøgerne har heroverfor anført, at ethvert søgsmål, hvorunder de måtte påstå forordning nr. 3139/82 annulleret, ville blive afvist, eftersom den pågældende retsakt er en forordning. De har anført, at Kommissionen selv nedlagde påstand om afvisning i en sag om annullation af en rådsforordning, samt at denne påstand blev taget til følge af Domstolen i dommene af 4. oktober 1979 (Ooms mod Kommissionen, 48/79, Sml. s. 3121) og af 10. november 1981 (Amesz m.fl. mod Kommissionen og Rådet, 532/79, Sml. s. 2569).

16 Under henvisning til Domstolens praksis i tjenestemandssager — hvorefter Domstolen, når der er tale om en retstvist om lovligheden af en retsakt, der indeholder et klagepunkt i forhold til sagsøgeren, er kompetent uanset sagens beskaffenhed i øvrigt — har sagsøgerne anført, at de, forudsat at tjenestemandsvedtægtens bestemmelser om søgsmålsadgangen er iagttaget, på samme tid kan nedlægge påstand om annullation og om erstatning.

17 Det bemærkes, at i henhold til EØF-traktatens artikel 184 kan en part i en retstvist, der angår en forordning, gøre gældende, at den er ulovlig. Den af Kommissionen nedlagte afvisningspåstand kan herefter ikke tages til følge.

18 I dommen af 22. oktober 1975 (Meyer-Burckhardt mod Kommissionen, 9/75, Sml. s. 1171) udtalte Domstolen imidlertid, at en tvist, der vedrører en tjenestemand og hans institution, og hidrører fra det ansættelsesforhold, som knytter den pågældende til institutionen, også når den drejer sig om erstatning er omfattet af traktatens artikel 179 og vedtægtens artikler 90 og 91. Sagsøgerne har herefter adgang til på samme tid at nedlægge påstand om annullation og erstatning, om end under iagttagelse af tjenestemandsvedtægtens betingelser herfor, der er de samme for de to søgsmålsformer.

19 Det bemærkes i så henseende vedrørende det foreliggende tilfælde, at sagsøgerne, som det fremgår af sagen, i klagerne udelukkende krævede morarenter, men ikke erstatning, hvilket de først nedlagde påstand om i den til Domstolen indgivne stævning. Søgsmålet vil herefter være at afvise, for så vidt angår kravet om erstatning.

Realiteten

20 Det bemærkes, at sagens realitet rejser en række spørgsmål, hvis afgørelse henhører under Domstolens plenum.

Sagens omkostninger

21 Afgørelsen om sagens omkostninger findes på sagens indeværende stade at burde udsættes.

På grundlag af disse præmisser

før den endelige påkendelse af realiteten

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

1) **Sagen afvises for så vidt angår påstanden om erstatning.**

2) **Sagen henvises til Domstolens plenum med henblik på påkendelse i realiteten af sagsøgernes øvrige påstande.**

3) **Afgørelsen om sagens omkostninger udsættes.**

Kakouris Everling Galmot

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 4. juli 1985.

P. Heim
Justitssekretær

C. Kakouris
Formand for tredje afdeling